

Warszawa, 2022-08-26

Jarosław Rzepa
Zbigniew Ziejewski
Stefan Krajewski

minister rodziny i polityki społecznej,
minister rolnictwa i rozwoju wsi

Interpelacja nr 35506

Interpelacja w sprawie trybu i zasad przeprowadzania rewaloryzacji emerytur i rent rolniczych

Szczecin, 19 sierpnia 2022 r.

Interpelacja poselska w przedmiocie trybu i zasad przeprowadzania rewaloryzacji emerytur i rent rolniczych

Działając na podstawie art. 115 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) oraz art. 14 ust. 1 pkt. 7 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (t.j. Dz. U. z 2018 poz. 1799), a także art. 192 ust. 1 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. M.P. z 2019 r. poz. 1028) składam niniejszą interpelację w przedmiocie: trybu i zasad przeprowadzania rewaloryzacji emerytur i rent rolniczych

Stan faktyczny

Środowiska emerytów i rencistów rolniczych coraz częściej sygnalizują problemy związane z waloryzacją ich świadczeń. W swoim piśmie skierowanym do mojego Biura Poselskiego Stowarzyszenie Koła Emerytów i Rencistów Ziemi Bielickiej (zwane dalej: Stowarzyszeniem) wskazało, że dochodzi do sytuacji, w których wobec osób zamieszkujących w tym samym gospodarstwie domowym – pomimo poprzednio wydanych decyzji o różnych wartościach emerytur – decyzją rewaloryzacyjną zrównuje się te świadczenia wyliczając do 1 gr bez uprzedniego przedstawienia uprawnionym dokumentacji, wykazującej uprawnienie organu emerytalno-rentowego do zmiany podstawy naliczenia emerytury lub renty.

Stowarzyszenie podało, że emeryci i renciści rolniczy mieszczą się w grupie naliczania świadczeń bez podatku. Takie świadczenie zostało naliczone za styczeń i luty 2022 r., natomiast od 1 marca 2022 r. rewaloryzacja uwzględniła podatek w wysokości od 1.8% do 4%.

Zdaniem emerytów i rencistów rolniczych takie naliczenie ich świadczeń jest dla nich krzywdzące.

Stan prawny

Ustawodawca określił zasady rewaloryzacji świadczeń emerytalnych i rentowych emerytów oraz rencistów rolniczych w przepisie art. 48a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 933 – zwana dalej: u.s.r.). Emerytura i renta rolnicza podlega rokrocznemu waloryzowaniu, które odbywa się w terminie wskazanym w przepisach emerytalnych dla emerytur i rent [nierolniczych] (art. 48a ust. 1 u.s.r.). Emeryturę podstawową waloryzuje się poprzez przemnożenie jej kwoty przez wskaźnik waloryzacji ustalony zgodnie z przepisami emerytalnymi (art. 48a ust. 2 u.s.r.). Natomiast emerytura i renta z ubezpieczenia waloryzowana jest poprzez pomnożenie zwaloryzowanej kwoty emerytury podstawowej przez wskaźnik wymiaru świadczenia (art. 48a ust. 3 u.s.r.). Przy czym, jeżeli wysokość zwaloryzowanego świadczenia jest niższa niż wysokość najniższej emerytury wskazanej w ustawie, co do zasady dokonuje się jego podwyższenia z urzędu do kwoty minimalnej (art. 48a ust. 4 u.s.r. w zw. z art. 48 ust. 2a i 2b u.s.r.).

Tak opracowane zasady rewaloryzowania emerytur i rent rolniczych jawią się jednak jako zbyt skomplikowane i nieprzystające do aktualnej sytuacji gospodarczej. Obliczanie zwaloryzowanych świadczeń poprzez iloczyn emerytury podstawowej oraz wskaźnik wymiaru świadczenia prowadzi do absurdalnych i niezrozumiałych sytuacji, w których osoby z tego samego gospodarstwa domowego otrzymujące wcześniej świadczenia w różnych wysokościach od chwili zwaloryzowania emerytur i rent rolniczych, zmuszone są do pobierania świadczeń wyliczonych do 1 gr. Jednocześnie nikt nie przedkłada tym uprawnionym żadnych dokumentów, wykazujących uprawnienie organu emerytalno-rentowego do zmiany wysokości świadczenia.

Ponadto taki tryb rewaloryzacji świadczeń nie uwzględnia obecnej sytuacji gospodarczej i wzrostu cen związanego z powiększającą się inflacją. Prowadzi to do sytuacji, w której emeryci i renciści rolniczy ponoszą takie same wydatki na prąd, gaz, światło i wodę, jak osoby uprawnione do pobierania świadczeń z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, są traktowani gorzej od nich, albowiem otrzymują niższe świadczenia na skutek nieuwzględnienia stopy inflacyjnej w procesie waloryzacji emerytur i rent rolniczych.

Za zupełnie niezrozumiałą uznać trzeba również sytuację, w której pomimo zwolnienia emerytur i rent rolniczych z podatku, dokonuje się jego uwzględnienia w toku rewaloryzacji świadczeń. Jak bowiem informują emeryci i renciści rolniczy, za styczeń i luty 2022 r. nie naliczano podatku, ale od marca 2022 r. - już się to czyni w zakresie od 1,8% do 4%, uwzględniając podatek w toku waloryzacji.

Sytuacja taka może naruszać zasadę demokratycznego państwa prawnego, określoną przez ustrojodawcę w przepisie art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.). W skład tejże zasady wchodzi bowiem również zasada zaufania obywateli do państwa i stanowionego przezeń prawa. Jak słusznie wskazuje się w doktrynie: „Jej treść da się zredukować do zakazu zastawiania przez przepisy prawne

pułapek, formułowania obietnic bez pokrycia bądź nagłego wycofywania się przez państwo ze złożonych obietnic lub ustalonych reguł postępowania, słowem – stworzenia organom państwowym możliwości i zachęty nadużywania władzy względem obywateli [...]” (M. Zubik, W. Sokolewicz, Komentarz do art. 2 Konstytucji RP, teza 31 [w:] L. Garlicki [red.], M. Zubik [red.], Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Tom I, wyd. II, dostęp za pośrednictwem LEX: 10.08.22 r.).

Tymczasem z danych przedstawionych przez emerytów i rencistów rolniczych wynika, iż państwo nie postępowало wobec nich w sposób lojalny. Najpierw bowiem zadeklarowano, że emerytury i renty rolnicze nie będą podlegały opodatkowaniu i taką zasadę stosowano w dwóch pierwszych miesiącach 2022 r. Następnie jednak, od marca 2022 r., zaczęto uwzględniać podatek w wysokości od 1,8% do 4% w ramach procesu rewaloryzacji świadczeń. Naruszono w ten sposób zaufanie, jakie ci obywatele pokładali w stanowionym wobec nich prawie emerytalnym.

Mając powyższe na uwadze de lege ferenda należy postulować zmianę przepisu art. 48a u.s.r. poprzez ustanowienie takich reguł rewaloryzacji emerytur i rent rolniczych, które z jednej strony upraszczałyby cały proces i czyniły go bardziej przejrzystym (np. rezygnując z przemnażania świadczeń przez wskaźnik ich wymiaru), a z drugiej – dostosowywałyby go do obecnej sytuacji gospodarczej i uwzględniały wzrastającą inflację. Nadto postulować trzeba kontynuowanie zadeklarowanego zwolnienia emerytur i rent rolniczych od podatku i zaprzestanie naliczania go w wymiarze od 1,8% do 4% w toku procesu rewaloryzacji świadczeń.

Mając powyższe na uwadze zwracam się z następującymi pytaniami:

1. Czy Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej dysponuje informacjami na temat problemów związanych z rewaloryzacjami emerytur i rent rolniczych? Jeśli tak to od kiedy i czego dotyczyły ewentualne zgłoszenia?
2. Czy Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej planuje podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do zmiany sposobu rewaloryzowania emerytur i rent rolniczych? Jeśli tak, to jakie są to propozycje i na jakim etapie są prace legislacyjne? Jeśli nie, to dlaczego?
3. Czy w ocenie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej obecny sposób rewaloryzowania emerytur i rent rolniczych odpowiada aktualnej sytuacji gospodarczej, w szczególności wysokiemu poziomowi inflacji? Jeśli nie, to dlaczego i jakie działania resort planuje podjąć w celu zmiany takiego stanu rzeczy?
4. Czy Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej dysponuje informacjami na temat naliczania w procesie rewaloryzacji emerytur i rent rolniczych podatku w wysokości od 1,8% do 4%? Jeśli tak, to od kiedy? Jakie jest stanowisko resortu w tej kwestii?
5. Czy Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej planuje podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do powstrzymania naliczania w procesie rewaloryzacji emerytur i rent rolniczych podatku w wysokości od 1,8% do 4%? Jeśli tak, to jakie są to propozycje i na jakim etapie są prace legislacyjne? Jeśli nie, to dlaczego?

Jarosław Rzepa

Posel na Sejm RP

IX kadencji